

משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף א' חינוך מיוחד

הפיתוח המקצועי בחינוך המיוחד

הפיתוח המקצועי במערכת החינוך

הפיתוח המקצועי הוא תהליך בו מתקיים פיתוח מתמיד של הידע והמיומנויות לאורך חייו המקצועיים של עובד ההוראה (Long Life Learning), בהתייחס להיבטים מקצועיים של ההוראה בשלבי ההתפתחות המקצועיים השונים. כחלק מובנה מעבודתו מרחיב עובד ההוראה את הידע שלו ומעמיק את התובנות ביחס לתחומים ונושאים הקשורים לעבודתו במערכת החינוך, מפתח דרכי הוראה- למידה- הערכה חדשות, משכלל מיומנויות ומקבל כלים כדי לקדם את תפקודם והישגיהם של התלמידים.

חשוב שעובדי החינוך המיוחד ילמדו בקורסים בתחום הדעת/מקצוע/התמחות לפחות 30 שעות בשנה

הפיתוח המקצועי בחינוך המיוחד

תוכניות הפיתוח המקצועי בתחום החינוך המיוחד מותאמות לצרכים הייחודיים של מגוון עובדי ההוראה והטיפול בחינוך המיוחד, למגוון ההתמחויות וליעדי האגף לחינוך מיוחד ומתנהל בהתאם להנחיות האגף לפיתוח מקצועי. הפיתוח המקצועי בחינוך המיוחד כולל נושאים הנדרשים לכלל עובדי הוראה – מורות, גננות ומטפלות - במערכת החינוך לצד נושאים ייחודיים לחינוך המיוחד, בהתאם לתחום עיסוקם של עובדי ההוראה ולהגדרת תפקידם במסגרת החינוכית.

משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף א' חינוך מיוחד

מאפייני אוכלוסיית עובדי ההוראה בחינוך המיוחד

תוכניות הפיתוח המקצועי בחינוך המיוחד מתמקדות בארבעה צירים מרכזיים

המתווה נבנה על ידי אגף א' חינוך מיוחד, ומתעדכן בהתאם לצורך. המתווה של החינוך המיוחד גמיש ומאפשר התאמה לצרכים הייחודיים של מגוון עובדי ההוראה והטיפול בחינוך המיוחד. במערכת המצפ"ן קיימות תוכניות שונות המותאמות למגוון ההתמחויות וליעדי האגף לחינוך מיוחד. פירוט בנספח 1

מתווה הפיתוח המקצועי בחינוך המיוחד מתמקד בארבעה צירים מרכזיים:

- **מאפייני אוכלוסיית התלמידים** בחינוך המיוחד – לקויות/מוגבלויות
- **מקצועות הבריאות:** ריפוי בעיסוק, קלינאות תקשורת, פיזיותרפיה
- **טיפול באמצעות אומנויות**
- **הוראה ולמידה-** תחומי דעת, התמחויות שונות ומקצועות ליבה בחינוך המיוחד
- **נושאים כלליים** בעבודת עובד ההוראה בחינוך המיוחד

כדי לתת מענה לכל עובד הוראה, לכל התמחות ולכל מקצוע, קיימות אפשרויות להשתלמויות בארבע רמות:

משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף א' חינוך מיוחד

- ✓ פיתוח מקצועי במוסד חינוכי
- ✓ פיתוח מקצועי באזור השרות של המתי"א
- ✓ פיתוח מקצועי מחוזי
- ✓ פיתוח מקצועי ארצי

א. רפרנטיות לפיתוח מקצועי של החינוך המיוחד במחוזות

תפקידם של הרפרנטיות הוא תכלול הפיתוח המקצועי בחינוך המיוחד במחוז מבחינה פדגוגית, ארגונית ותקציבית. זאת בהתאם לצרכי החינוך המיוחד במחוז אל מול דגשים מחוזיים כלליים ודגשים של האגף לחינוך מיוחד. עבודת הרפרנטיות מתקיימת תוך דיאלוג קבוע עם הפיקוח על החינוך המיוחד במחוז, מנהלים, מדריכים מחוזיים ומומחי תחום במתי"אות.

ב. הרצאות וימי עיון

במסגרת הפיתוח המקצועי של עובדי ההוראה בחינוך המיוחד מתקיימות הרצאות וימי עיון ארציים ומחוזיים או ימי עיון באזור השרות של מתי"א, לשם חשיפה, עדכון, דיון ולמידת עמיתים אודות תכנית, מידע מקצועי, מדיניות חדשה ועוד.

ג. פיתוח מקצועי במסלול אישי

עובדי הוראה בחינוך המיוחד יכולים ללמוד בקורסים ייחודיים, המתקיימים במסגרות שונות מחוץ למשרד החינוך. אפשרות זו נובעת מתוך ההכרה בצורך של עובדי הוראה בחינוך המיוחד מהמקצועות השונים ובהתמחויות שונות, להתמקצע וללמוד באמצעות גופים מקצועיים בעלי ידע ומומחיות רלוונטיים. קורסים אלה יוכרו לעובדים לפיתוח מקצועי באופן חדש. הנחיות מפורטת בנספח 2

נספחים:

נספח 1 : תוכניות הפיתוח המקצועי של החינוך המיוחד במצפ"ן

נספח 2 : הנחיות למסלול אישי בחינוך המיוחד

משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף א' חינוך מיוחד

נספח 1: תוכניות פיתוח מקצועי בחינוך המיוחד (מצפ"ן)

מספר התוכנית לשנת הלימודים תשפ"ה	התוכנית	ציר מרכזי בפיתוח המקצועי בחינוך המיוחד
100220	חינוך מיוחד - אוטיזם	אוכלוסיית התלמידים בחינוך המיוחד: לקויות/ מוגבלויות
100221	חינוך מיוחד - קידום התנהגות	
100222	חינוך מיוחד - הפרעות נפשיות	
100217	חינוך מיוחד - עקרונות בחינוך תלמידים כבדי שמיעה וחירשים	
100248	חינוך מיוחד - לקות למידה רבה בעייתית, אסטרטגיות הוראה ולמידה	
100205	חינוך מיוחד - מוגבלות פיזית	
100218	חינוך מיוחד - עקרונות בחינוך תלמידים עם מוגבלות בראייה	
100233	חינוך מיוחד - אסטרטגיות ומיומנויות להוראת תלמידים עם מוגבלות שכלית	
100356	חינוך מיוחד - יישום חוק ילדים חולים - תלמידים מאושפזים	
100223	חינוך מיוחד - גיל רך - מענים חינוכיים וטיפולים לתלמידים עם מוגבלויות	
100065	חינוך מיוחד - כניסה לטיפול במרחב החינוכי – שנה א'	מקצועות הבריאות
100056	חינוך מיוחד - מקצועות הבריאות וטיפול באומנויות (גנרי)	
100058	חינוך מיוחד - קלינאות תקשורת	
100204	חינוך מיוחד - ריפוי בעיסוק	
100055	חינוך מיוחד - פיזיותרפיה	
100206	חינוך מיוחד - טיפול באמצעות אומנויות	
100060	חינוך מיוחד - הוראה מותאמת בתחומי הדעת	הוראה ולמידה - מקצועות ליבה ותחומי דעת בחנ"מ
100216	חינוך מיוחד טכנופדגוגיה	
100219	חינוך מיוחד - הנגשה פרטנית	נושאים כלליים בעבודת עובד ההוראה בחינוך המיוחד
100064	חינוך מיוחד - פיתוח מקצועי ליושבי ראש ועדות זכאות ואפיון	
100059	חינוך מיוחד - ניהול עבודת הצוות הרב- מקצועי במסגרות החינוך	
100482	חינוך מיוחד - שותפות חינוכית בין הורים לצוותי חינוך וטיפול בחינוך המיוחד	
100290	חינוך מיוחד - כישורי חיים - תכניות איכות חיים (הכנה לחיים) לתלמידים הזכאים לשירותי חינוך מיוחדים	

משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף א' חינוך מיוחד

נספח 2: הנחיות למסלול אישי בחינוך המיוחד

עובדי הוראה בחינוך המיוחד ועובדי הוראה ממקצועות הבריאות הלומדים בקורסים ייחודיים, יגישו בקשה במסלול אישי למפקח על הפיתוח המקצועי במחוז לקבלת אישור.

יש להגיש את הבקשה לפחות 45 ימים לפני פתיחת הקורס.

אישורים לקורסים במסלול אישי יינתנו רק במידה והמורה יוכיח את הרלוונטיות של הקורס לעבודתו, בכפוף למדיניות של תכניות הלימודים של האגף לחינוך מיוחד ולהנחיות האגף לפיתוח מקצועי.

כדי להגיש בקשה לאישור במסלול אישי, יש לצרף:

- טופס בקשה למסלול אישי (נמצא באתר האגף לפיתוח מקצועי של עו"ה)
- סילבוס של הקורס מהמוסד המפעיל
- המלצת מנהל המוסד החינוכי/מפקח החינוך המיוחד של המוסד החינוכי.

ההמלצה תכלול תיאור עבודת המורה בביה"ס / במתי"א, נחיצות הקורס להתפתחותו המקצועית והרלוונטיות לעבודתו בשטח.

אישור סופי להכרה במסלול אישי ניתנת על ידי המפקח על הפיתוח המקצועי במחוז.

למטפלים ולאוכלוסיות עובדים ייחודיות גובשו רשימות קורסים מאושרים לפיתוח מקצועי במסלול אישי. הרשימה מופיעה בפורטל [האגף לחינוך מיוחד](#)

בכל מקרה וגם במקרים של קורסים שאינם ברשימת הקורסים המאושרים לפיתוח מקצועי, יש לפעול על פי ההנחיות שלעיל לצורך קבלת אישור.

במקצועות הבריאות, מטפלים יכולים ללמוד במסלול איש החל מדרגה 2, למעט קורסים בודדים המאושרים לדרגה 1 בשל חשיבותם המקצועית לתחילת העבודה והם מופיעים ברשימת הקורסים.